

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2026 m. kovo 3 d. Nr. 21RE-208

(AG-72/03-2026)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Edvardo Juciaus (pranešėjas), Vytauto Kurpuveso, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės,

rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo (duomenys neskelbtini) skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjas (duomenys neskelbtini) (toliau – ir pareiškėjas) skundu, kurį patikslino, Komisijos prašo: 1. Panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir atsakovė, Inspekcija, VTPSI) 2025 m. gruodžio 19 d. sprendimą Nr. 2D-32467 (toliau – ir 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimas); 2. Panaikinti VTPSI 2025 m. spalio 31 d. sprendimą Nr. 2D-27929 (toliau – ir 2025 m. spalio 31 d. Sprendimas); 3. Įpareigoti VTPSI iš naujo nagrinėti pareiškėjo 2025 m. spalio 1 d. prašymą iš esmės, įvertinant: Vilniaus miesto savivaldybės neveikimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – ir Vyriausybė, LRV) nutarimų Nr. 616, Nr. 1030 ir 2025 m. balandžio 9 d. nutarimo vykdymą, viešojo intereso pažeidimo aplinkybes; 4. Įpareigoti VTPSI priimti motyvuotą administracinį sprendimą, neapsiribojant kompetencijos neigimu.

Pareiškėjas nurodė, kad 2025 m. spalio 1 d. pateikė VTPSI prašymą pradėti neplaninį patikrinimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės 33 metus trunkančio neveikimo, teritorijų planavimo dokumentų nerengimo pirmosios statybos zonos teritorijoje, kuri nustatyta LRV 1991 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 616, 2024 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 1030, 2025 m. balandžio 9 d. nutarimu dėl valstybinės žemės perdavimo patikėjimo teise. VTPSI 2025 m. spalio 31 d. Sprendimu atsisakė pradėti patikrinimą. Pareiškėjas 2025 m. lapkričio 18 d. pateikė pretenziją, kuri buvo atmesta 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimu, nurodant, kad VTPSI neva neturi kompetencijos tikrinti savivaldybės neveikimo, Vyriausybės nutarimų vykdymą prižiūri kitos institucijos, teritorijų planavimo dokumentų nerengimas nėra tikrinimo objektas. Su tokia pozicija pareiškėjas nesutinka. Pirmą, pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 2 straipsnio 5 dalį, administraciniu sprendimu laikomas ir sprendimas jo nepriimti. Vilniaus miesto savivaldybės sprendimas nerengti teritorijų planavimo dokumentų, neįgyvendinti Vyriausybės nutarimais nustatyto teritorijos teisinio statuso, yra administracinis neveikimas, kuris privalo būti vertinamas kaip administracinis sprendimas. VTPSI atsisakymas tai pripažinti yra neteisėtas ir nepagrįstas. Antra, VTPSI kompetencija nepagrįstai susiaurinama. Pagal Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – ir Priežiūros įstatymas) 3 straipsnio 2 dalį, VTPSI tikrina teritorijų planavimo procesą, administracinius sprendimus ir atvejus, kai sprendimai nepriimami. Atsisakymas tirti savivaldybės neveikimą reiškia neteisėtą kompetencijos atsisakymą, prieštaraujantį įstatymo tikslams. Trečia, VTPSI sprendimuose faktiškai nevertinami ir eliminuojami LRV nutarimas Nr. 616 ir Nr. 1030, 2025 m. balandžio 9 d. nutarimas dėl žemės perdavimo patikėjimo teise. Tai prieštarauja Konstitucijos 94 straipsniui,

Vyriausybės įstatymo 29 straipsniui, teisėtumo ir hierarchijos principams. Valstybės institucija negali atsisakyti vykdyti priežiūros, motyvuodama tuo, kad „tai ne jos reikalas“, kai kita institucija faktiškai tokios kontrolės nevykdo. Ketvirta, neužtikrinama viešo intereso apsauga. Pagal Priežiūros įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 punktą, VTPSI privalo saugoti viešąjį interesą. Viešasis interesas pažeidžiamas, nes valstybinė žemė, perduota savivaldybei patikėjimo teise Vilniaus miesto pirmajai gyvenamosios, visuomeninės statybai ir infrastruktūros plėtrai, naudojama žemės ūkio ir mėgėjiškos sodininkystės veiklai, teritorija, turinti Vyriausybės nutarimu nustatytą specialų teisinį statusą (nuo 1991 m.), neurbanizuojama pagal paskirtį 34 metus. VTPSI atsisakymas tai tirti, reiškia viešojo intereso apsaugos pareigos nevykdymą. Penkta, VTPSI sprendimais pareiškėjas paliekamas situacijoje, kai valstybėje nėra institucijos, kuri tikrintų teritorijų planavimo neveikimą, nėra galimybės apginti teisę administracine tvarka. Tai pažeidžia Konstitucijos 30 straipsnį ir Europos žmogaus teisių konvencijos 13 straipsnį.

Pareiškėjas prašo Komisijos atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą dėl 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo, nes terminas buvo praleistas dėl svarbių, objektyvių ir nuo jo valios nepriklausančių priežasčių. Pareiškėjas, gavęs Inspekcijos 2025 m. spalio 31 d. Sprendimą, pirmiausia kreipėsi į Inspekcijos viršininką, apskųsdamas Departamento direktorės veiksmus dėl, jo vertinimu, neteisėto atsisakymo vykdyti viešojo administravimo funkcijas. Toks pasirinktas teisių gynimo būdas buvo objektyviai pagrįstas, nes pagal viešai skelbiamą VTPSI veiklos reglamentavimą, Inspekcijos viršininkas prižiūri įstaigos veiklos teisėtumą, kontroliuoja padalinių vadovų veiksmų atitiktį teisės aktams, atsako už skundų nagrinėjimo kokybę ir savalaikiškumą. Tik vėliau paaiškėjo, kad atsakymą į skundą pasirašė tas pats pareigūnas, kurio veiksmus ir buvo apskundęs Inspekcijos viršininkui, todėl ši procedūra neužtikrino veiksmingos ir nešališkos teisių gynbos. Ši situacija objektyviai suklaidino pareiškėją dėl tinkamos ir veiksmingos gynybos priemonės pasirinkimo ir lėmė termino kreiptis į Komisiją praleidimą, nes pagrįstai tikėjosi, jog ginčas bus išspręstas administracine hierarchine tvarka. Lietuvos administracinių teismų praktikoje pripažįstama, jog kreipimasis į aukštesnį administravimo subjektą, siekiant apginti pažeistas teises, gali būti laikomas svarbia termino praleidimo priežastimi, jeigu asmuo veikė sąžiningai, aktyviai ir pagrįstai tikėdamasis teisėto sprendimo. Termino praleidimas įvyko ne dėl pareiškėjo neveikimo ar aplaidumo, o dėl objektyvių administracinių procedūrų ypatumų ir institucinio atsako, kuris nebuvo efektyvus.

Inspekcija atsiliepiame nurodė, kad su skundu nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Inspekcija atsiliepiame pažymėjo, be kita ko, kad ginčui aktualios Priežiūros įstatymo, kuris nustato teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros tvarką, valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos – Inspekcijos kompetenciją, pareigas ir teises, nuostatos. Pagal Priežiūros įstatymo 3 straipsnio 1 dalį, teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija, šio straipsnio 2 dalyje nurodytas baigtinis teritorijų planavimo valstybinės priežiūros funkcijų sąrašas.

Inspekcija, pasisakydama dėl 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo apskundimo termino, rėmėsi VAI 14 straipsniu, pažymėjo, kad specialūs teisės aktai gali numatyti atskiras sprendimų skundimo taisykles, vienas iš tokių – Priežiūros įstatymas; jei specialūs įstatymai numato kitą dokumentų apskundimo tvarką, turi būti taikomi specialieji įstatymai. Inspekcija rėmėsi Priežiūros įstatymo 32 straipsnio 1 ir 4 dalimis; atkreipė dėmesį, kad Priežiūros įstatymo 32 straipsnio 2, 3 dalyse numatytos išimtys, kada tokie sprendimai gali būti skundžiami ir Inspekcijai; pažymėjo, kad Inspekcijos administracijos padalinių vadovų administraciniai sprendimai Inspekcijos vadovui gali būti skundžiami tik turint įrodymų, kad priimant sprendimą buvo galimai įvykdyta nusikalstama veikla. Pareiškėjas nepateikė minėtų įrodymų, todėl 2025 m. spalio 31 d. Sprendimas negalėjo būti skundžiamas Inspekcijos vadovui, o sprendime paaiškinta, kad Inspekcijos sprendimai skundžiami išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai arba teismui. Inspekcijos nuomone, pareiškėjas žinojo 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo apskundimo tvarką, bet dėl aplaidumo VAI 14 straipsnyje numatytu terminu neapskundė šio sprendimo Komisijai ar administraciniam teismui. Prašyme dėl termino skundui paduoti atnaujinimo pareiškėjas nenurodo svarbių priežasčių, dėl kurių buvo praleistas skundo padavimo Komisijai terminas. Atsižvelgiant į tai, Inspekcija mano, kad skundo dalis dėl 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo panaikinimo turi būti atmesta kaip nepagrįsta.

Inspekcija, pasisakydama dėl 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimo teisėtumo, pažymėjo, kad nesutinka su pareiškėjo teiginiais, jog atsisakymas tirti savivaldybės neveikimą reiškia neteisėtą kompetencijos atsisakymą. Nurodė, kad Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – ir TPI) ir jo įgyvendinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose savivaldybėms suteikta teisė organizuoti savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimą; citavo TPI 2 straipsnio 26 dalį, 9 straipsnį, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – ir VSI) 6 straipsnio 19–21 punktus, Priežiūros įstatymo 3 straipsnio 2 dalį. Kaip buvo paaiškinta Inspekcijos 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendime, Inspekcijos kompetencija yra ribota, t. y. atliekamų patikrinimų apimtis įtvirtinta Priežiūros įstatymo 4, 5 straipsniuose, kurie reglamentuoja teritorijų planavimo proceso parengiamojo, rengimo ir baigiamojo etapų valstybinę priežiūrą, ir 6 straipsnyje, kuris reglamentuoja nevykdant teritorijų planavimo proceso priimtų administracinių sprendimų valstybinę priežiūrą. Inspekcija nevykdo savivaldybių veiklos priežiūros, taip pat nenagrinėja skundų dėl savivaldybių pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo. Inspekcija vadovavosi Priežiūros įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 2 punktu; pažymėjo, kad atsižvelgus į tai, jog nėra skundžiamas konkretus teritorijų planavimo dokumento rengimo procesas arba priimtas konkretus administracinis sprendimas, Inspekcija, vadovaujantis Priežiūros įstatymu, neturi pagrindo inicijuoti patikrinimo.

Inspekcija dėl pareiškėjo teiginių, kad Inspekcijos sprendimais pareiškėjas paliekamas situacijoje, kai valstybėje nėra institucijos, kuri tikrintų teritorijų planavimo neveikimą, pažymėjo, kad Inspekcija neatlieka patikrinimų dėl teritorijų planavimo dokumentų nerengimo arba galimo pareigų neatlikimo ir sprendimų vilkinimo. Vadovaujantis VSI 70 straipsnio 2 dalimi, gyventojų skundus dėl savivaldybės pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo tiria Seimo kontrolieriai, jų įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatyme. Vadovaujantis VSI 70 straipsnio 1 dalimi, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka prižiūri Vyriausybės skiriami valstybės pareigūnai – Vyriausybės atstovai.

Inspekcija dėl pareiškėjo teiginių, kad ji turi saugoti viešąjį interesą ir kad viešasis interesas pažeidžiamas, atkreipė dėmesį, kad viešojo intereso teritorijų planavimo srityje sąvoka įtvirtinta TPI 8 straipsnio 1 dalyje, kurioje nurodyta kas sudaro visuomenės (viešąjį) interesą planuojant teritorijas. Minėto straipsnio 2 dalyje numatyta, kad visuomenės (viešasis) interesas planuojant teritorijas įgyvendinamas per reglamentuotą viešą teritorijų planavimo procesą, privalomą visiems planavimo organizatoriams, teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose nustatant teritorijos naudojimo ir apsaugos priemones, privalomas ar galimas veiklas ir jų ribojimus. Taigi, jei teritorijų planavimo proceso procedūros atliktos, sprendimai priimti ir dokumento sprendiniai suplanuoti pagal teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, laikoma, kad visuomenės (viešasis) interesas planuojant teritorijas yra užtikrinamas. Planavimas gali būti vykdomas siekiant privačių interesų, tačiau viešasis interesas, planuojant teritorijas, užtikrinamas ir įgyvendinamas per teritorijų planavimo procedūrų ir sprendinių atitikimą teisės aktų reikalavimams. Vadovaujantis TPI 15 straipsnio 1 dalies 8 punktu, rengiant savivaldybių bendruosius planus, yra išskiriamos urbanizuotos, urbanizuojamos ir neurbanizuojamos teritorijos (arba nurodomos urbanizuotų teritorijų plėtros kryptys), nustatomos prioritetinės plėtros teritorijos ir galimas plėtros mastas, prioritetinės ir kitos galimos veiklos, prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo etapai. Inspekcijos 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendime buvo paaiškinta, kad pradėtas rengti Vilniaus bendrojo plano (toliau – ir BP) koregavimas ir kad pareiškėjas gali teikti planavimo pasiūlymus dėl jo sprendinių. Inspekcija citavo TPI 37 straipsnio 2 ir 3 dalis dėl planavimo organizatoriaus atsakymų pasiūlymus pateikusiems asmenims, be kita ko, nurodė, kad Inspekcija, nagrinėdama skundus dėl atmetų planavimo pasiūlymų, nustačiusi, kad atsakymas nemotyvuotas ir nepagrįstas teisės aktų reikalavimais, vadovaudamasi Priežiūros įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 2 punktu, teikia viešojo administravimo subjektams, kurių priimti su teritorijų planavimo procesu susiję administraciniai sprendimai prieštarauja teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams, privalomuosius nurodymus panaikinti arba pakeisti šiuos administracinius sprendimus. Pažymėjo, kad viešuoju interesu laikytinas ne bet koks teisėtas asmens ar grupės asmenų interesas, o tik toks, kuris atspindi ir išreiškia

pamatines visuomenės vertybes, kurias įtvirtina, saugo ir gina Lietuvos Respublikos Konstitucija; citavo LVAT praktiką dėl viešojo intereso.

Inspekcija pažymėjo, kad skundžiamais sprendimais ne atsisakė imtis veiksmų, kaip teigia pareiškėjas, o priešingai – gavusi pareiškėjo 2025 m. spalio 1 d. ir 2025 m. lapkričio 19 d. skundą, inicijavo jų nagrinėjimą ir, veikdama kaip teritorijų planavimo valstybinės priežiūros funkciją atliekantis subjektas, atliko išsamų ir kompleksinį pateiktų argumentų bei faktinių aplinkybių vertinimą; tik po šio vertinimo priėmė sprendimus, o apie jų motyvus aiškiai informavo pareiškėją sprendimuose. Skunde Komisijai nurodyti argumentai dėl skundžiamų sprendimų yra nepagrįsti ir neįrodantys jų panaikinimo pagrindų, numatytų Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 91 straipsnio 1 dalyje. Skundžiamais sprendimais priimti vykdant Priežiūros įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintą teritorijų planavimo valstybinės priežiūros funkciją ir atitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus. Net ir patenkinus pareiškėjo skundą, nustatytos aplinkybės ir Inspekcijos situacijos išnagrinėjimo rezultatas nepasikeis, kadangi Inspekcija remsis Priežiūros įstatymo ir VAĮ reikalavimais nustatytų sąlygų ribose, laikysis viešosios teisės principo, kad viešojo administravimo subjektas turi teisę veikti tik tiek, kiek tai leidžia teisės aktai.

Pareiškėjas pateikė Komisijai paaiškinimus dėl atsiliepimo (toliau – ir Paaiškinimai). Juose pažymėjo, kad atsakovė atsiliepime iš esmės pripažįsta, kad neturi kompetencijos nagrinėti pareiškėjo keliamo klausimo dėl savivaldybės institucijų neveikimo, pasireiškiančio teritorijų planavimo dokumentų nerengimu, urbanizacijos nevykdymu bei valstybės perduotos Vilniaus miestui žemės naudojimo pagal paskirtį neužtikrinimu. Atsakovė nurodo galimus kitus subjektus (Vyriausybės atstovus, Seimo kontrolierius), tačiau pats VTPSI atsakymas pareiškėjui buvo pateiktas formaliai, neužtikrinant efektyvios administracinės gynybos ir aiškaus procedūrinio nukreipimo. Tokiu būdu susidaro situacija, kai pareiškėjo skundas lieka institucinės kompetencijos „tarpelyje“, tai neatitinka gero administravimo ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą principų. Pareiškėjo skundas nėra susijęs su konkrečiu patvirtintu teritorijų planavimo dokumento teisėtumu, o su ilgalaikiu savivaldybės neveikimu (nerengimu planavimo dokumentų ir faktiniu urbanizacijos procesų nevykdymu), dėl kurio valstybės perduota žemė nenaudojama pagal tikslinę paskirtį. Nors VTPSI nurodo, kad savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūrą vykdo Vyriausybės atstovų įstaiga, o dėl galimo biurokratizmo ar piktnaudžiavimo galima kreiptis į Seimo kontrolieriaus įstaigą, tačiau pareiškėjui nebuvo pateikta aiški ir nedviprasmiška procesinė kryptis, kaip realiai apginti pažeistą viešąjį interesą. Tokiu būdu VTPSI atsakymas neatitinka gero administravimo standarto, nes pareiškėjas buvo paliktas be realios galimybės efektyviai ginti savo teises. Komisija, nagrinėdama bylą, turi teisę konstatuoti atsakovės kompetencijos ribas, įvertinti, ar atsakovė tinkamai įgyvendino pareigą suteikti pareiškėjui aiškia, tikslią ir veiksmingą informaciją apie teises gynybos priemones, prireikus įpareigoti atsakovę patikslinti pateiktą atsakymą taip, kad būtų realiai užtikrinta pareiškėjo teisė į efektyvią administracinę gynybą. Pareiškėjas Komisijos prašo: 1. Konstatuoti, kad Inspekcija neturi kompetencijos nagrinėti pareiškėjo keliamų klausimų dėl savivaldybės institucijų neveikimo, pasireiškiančio teritorijų planavimo dokumentų nerengimu ir urbanizacijos procesų nevykdymu; 2. Įpareigoti atsakovę patikslinti pareiškėjui pateiktą atsakymą, aiškiai ir nedviprasmiškai nurodant, kad savivaldybės institucijų teisėtumo ir pareigų vykdymo priežiūrą vykdo Vyriausybės atstovų įstaiga, dėl galimo biurokratizmo ar piktnaudžiavimo pareiškėjas turi teisę kreiptis į Seimo kontrolieriaus įstaigą; 3. Pažymėti, kad pareiškėjo atžvilgiu susidarė institucinis kompetencijos vakuumas, neatitinkantis gero administravimo ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą principų.

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Inspekcijos 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo ir 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimo teisėtumo ir įpareigojimo Inspekciją iš naujo nagrinėti pareiškėjo 2025 m. spalio 1 d. prašymą iš esmės bei priimti motyvuotą administracinį sprendimą.

Remiantis bylos duomenimis, nustatyta, kad pareiškėjas 2025 m. spalio 1 d. kreipimesi dėl teisės aktų pažeidimų tyrimo ir veiksmų inicijavimo (toliau – ir 2025 m. spalio 1 d. prašymas), kuris adresuotas Inspekcijai ir Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir NŽT),

Inspekcijos prašė atlikti neplaninį patikrinimą dėl teritorijų planavimo dokumentų nerengimo ir pateikti privalomąjį nurodymą Vilniaus miesto savivaldybei. Pareiškėjas nurodė, kad Vyriausybė 2025 m. balandžio 9 d. nutarimu, įgyvendindama Vyriausybės 2024 m. lapkričio 27 d. nutarimą Nr. 1030, nutarė perduoti NŽT patikėjimo teise valdomus, Vilniaus miesto teritorijos ribose esančius, valstybinės žemės sklypus (jų dalis) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės 2195 ha plotus valdyti patikėjimo teise Vilniaus miesto savivaldybei pagal 4 priede pateiktą planą. Vyriausybės 1991 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 616 Vilniaus miesto plėtimo pirmaeilės statybos teritorijų zona Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje po 33 metų tapo Vilniaus miesto savivaldybės Vilniaus miesto 5-7 metų plėtrai skirta pirmaeilės statybos (visuomeninei, gyvenamajai statybai ir infrastruktūrai plėsti) apie 10000 ha teritorija, kurioje įregistravus neprivatizuojamos valstybinės žemės perdavimo-priėmimo aktus NT registre galima statybų pradžia. Dėl Vilniaus miesto savivaldybės neveikimo pirmaeilės statybos teritorijoje, priskirtoje LRV 2024 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 1030 ir perduotoje panaudai LRV 2025 m. balandžio 9 d. nutarimu. Vadovaudamasis TPI, Žemės įstatymo ir VTPSI bei NŽT kompetencijomis, teikia prašymą inicijuoti tyrimą ir taikyti teisės aktuose numatytas priemones dėl Vilniaus miesto savivaldybės neveikimo šiose srityse: Vilniaus miesto savivaldybė iki šiol nėra parengusi teritorijų planavimo dokumentų pirmaeilės statybos apie 10000 ha teritorijai, kuri buvo priskirta Vilniaus miesto gyvenamajai teritorijai LRV nutarimu Nr. 1030 ir įregistruota Registrų centre 2024 m. gruodžio 4 d. Tai pažeidžia TPI 22 straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta savivaldybės pareiga planuoti teritorijas pagal jų paskirtį. Vilniaus miesto savivaldybė nesiima veiksmų dėl fizinių ir juridinių asmenų, kurie savavališkai naudoja valstybinės žemės sklypus ar jų dalis, perduotas panaudai savivaldybei LRV nutarimu. Tai pažeidžia Žemės įstatymo 7 straipsnio 8 dalį ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros taisykles, kurios numato pareigą užtikrinti teisėtą žemės naudojimą ir inicijuoti neteisėto naudojimo nutraukimą.

Inspekcija į 2025 m. spalio 1 d. pareiškėjo prašymą atsakė 2025 m. spalio 31 d. Sprendimu. Jame nurodė, kad TPI ir jo įgyvendinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose savivaldybėms suteikta teisė organizuoti savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimą (TPI 6 straipsnio 2 dalis). Remiantis VSI 6 straipsnio 19-21 punktais, teritorijų planavimas, savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas, specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimas yra savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Inspekcija rėmėsi TPI 9 straipsniu, citavo Priežiūros įstatymo 3 straipsnio 2 dalį dėl teritorijų planavimo valstybinės priežiūros apimties; nurodė, kad atliekamų patikrinimų apimtis įtvirtinta Priežiūros įstatymo 4, 5 ir 6 straipsniuose, kurie numato, kad turi būti tikrinamos teritorijų planavimo dokumento rengimo procedūros, šių dokumentų rengimo metu priimti administraciniai sprendimai ir šių dokumentų sprendiniai arba administraciniai sprendimai, priimti nevykdant teritorijų planavimo proceso. Vadovaujantis Priežiūros įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 2 punktu, privalomuosius nurodymus panaikinti arba pakeisti administracinius sprendimus, Inspekcija teikia viešojo administravimo subjektams, kurių priimti su teritorijų planavimo procesu susiję administraciniai sprendimai prieštarauja teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams. Atsižvelgus į tai, kad nėra skundžiamas konkretus teritorijų planavimo dokumento rengimo procesas arba priimtas konkretus administracinis sprendimas, Inspekcija, vadovaujantis Priežiūros įstatymu, neturi pagrindo inicijuoti patikrinimo. Inspekcija neatlieka patikrinimų dėl teritorijų planavimo dokumentų nerengimo arba galimo pareigų neatlikimo ir sprendimų vilkinimo. Vadovaujantis VSI 70 straipsnio 2 dalimi, gyventojų skundus dėl savivaldybės pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo tiria Seimo kontrolieriai.

Pareiškėjas 2025 m. lapkričio 18 d. pretenzijoje dėl prievolių nevykdymo ir neteisėto atsisakymo pradėti patikrinimą (toliau – ir Pretenzija), adresuotoje Inspekcijos viršininkui, nurodė, kad VTPSI atsakymas galimai prieštarauja įstatymams, neteisingai aiškina Inspekcijos kompetenciją, nepagrįstai atsisako pradėti tyrimą, neužtikrina aukštesnės galios teisės aktų vykdymo, pažeidžia viešąjį interesą, užkerta kelią teisės į veiksmingą gynybą įgyvendinimui. Pareiškėjas prašė: 1. Iš naujo

išnagrinėti jo 2025 m. spalio 1 d. prašymą iš esmės ir priimti kompetentingus ir būtinus sprendimus bei imtis veiksmų jų įgyvendinimui; 2. Pripažinti VTPSI Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros departamento 2025 m. spalio 31 d. Sprendimą negaliojančiu; 3. Pradėti neplaninį patikrinimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės neveikimo Vilniaus miesto plėtros pirmajame statybos zonos teritorijoje; 4. Įvertinti Vilniaus miesto savivaldybės veiksmų (ar neveikimo) teisėtumą pagal: TPĮ 22 straipsnio 1 dalį ir TPĮ įgyvendinimo teisės aktų atitikčiai, LRV nutarimus Nr. 616, Nr. 1030 ir 2025 m. balandžio 9 d. nutarimą dėl žemės perdavimo; 5. Pateikti savivaldybei privalomąjį nurodymą pašalinti nustatytus pažeidimus, jei jie bus patvirtinti. Remiantis LR Vidaus reikalų ministerijos 2024 m. spalio 29 d. Teisės projekto lydraščio Nr. 10017 Vyriausybei „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų tvarkymo“ projekto teikimo“ tekstu: „2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymui, kuriuo buvo pakeistos ir nustatytos tikslios Vilniaus miesto savivaldybės ribos, atsirado teisinės prielaidos sutvarkyti Vilniaus miesto savivaldybėje esančių gyvenamųjų vietovių teritorijų ribas“; konstatuotina, kad Vilniaus miesto savivaldybė rengė, derino, svarstė su visuomene, teikė tikrinti VTPSI, tvirtino ir registravo TPD registre Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos 2021 m. bendrąjį planą, neturėdama Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymu nustatytos valstybės teritorijos, kurios duomenis būtų įregistruoti Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų, gyvenamųjų vietovių ir gatvių valstybės registro ir Lietuvos Respublikos adresų registre. Pareiškėjas prašė pagal VTPSI [pagal] kompetenciją patikrinti šias aplinkybes ir nustatyti Vilniaus miesto 2021 m. teritorijos bendrojo plano, reg. Nr. T00086338, teisėtumą ir priimti kompetentingą sprendimą bei imtis reikalingų veiksmų.

Inspekcija į pareiškėjo Pretenziją atsakė 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimu. Jame nurodė, kad, atsižvelgus į nurodytą 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo apskundimo tvarką, skundas dėl jo per 1 mėnesį nuo gavimo dienos turėjo būti teikiamas Komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Atsižvelgiant į tai, Pretenzijos prašymų Nr. 1 ir Nr. 2 dėl Inspekcijos 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo nenagrinės. Atsakant į Pretenzijos prašymus Nr. 3 ir Nr. 4, pažymėjo, kad sprendimas dėl Vilniaus miesto savivaldybės neveikimo patikrinimo nurodytas 2025 m. spalio 31 d. Sprendime. Paaikškino, kad [pagal] Priežiūros įstatymo nuostatas, Inspekcija tikrina tik su teritorijų planavimu susijusių administracinių sprendimų atitikimą teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams. Vadovaujantis VSI 70 straipsnio 1 dalimi, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka prižiūri Vyriausybės atstovai. Atsižvelgus į tai, kad Inspekcija nėra įgaliota tikrinti kaip savivaldybės vykdo Vyriausybės nutarimus, taip pat nėra skundžiamas su teritorijų planavimu susijęs administracinis sprendimas, neturi teisinio pagrindo inicijuoti pareiškėjo prašomą patikrinimą. Atsakant į Pretenzijoje keliamą klausimą Nr. 5, pažymėjo, kad Vilniaus miesto savivaldybės BP buvo patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. birželio 2 d. sprendimu Nr. 1-972. Rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT), Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimais dėl teisės aktų negaliojimo į praeitį principo. Pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymas (2023 m. spalio 26 d. Nr. XIV-2207) ir Vyriausybės 2024 m. lapkričio 27 d. nutarimas Nr. 1030 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų tvarkymo“ buvo priimti po Vilniaus BP patvirtinimo, jie negalėjo būti taikomi rengiant Vilniaus BP ir todėl jo atitikimas šiems teisės aktams negali būti vertinamas. Pagal Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos (toliau – ir TPDRIS) duomenis, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. 301141/25 pradėtas rengti Vilniaus BP koregavimas; planavimo darbų programos, patvirtintos 2025 m. rugsėjo 11 d. administracijos direktoriaus sprendimu Nr. 30-2354/25 ir patalpintos TPDRIS dokumente Nr. REG41442387, 7.4. papunktyje nustatyta: koreguoti BP sprendinius, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. spalio 26 d. priimtą įstatymu Nr. XIV-2207 „Lietuvos Respublikos Trakų rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribų keitimo įstatymas“ pakeistas Vilniaus miesto ribas. Atsižvelgus į tai, Inspekcija mano,

kad rengiama Vilniaus BP korektūra įvertins minėto įstatymo ir nutarimo nuostatas ir BP sprendiniai bus patikslinti atsižvelgus į minėtus teisės aktus. Šiuo metu Vilniaus BP korektūros rengimo procesas yra perengiamajame etape ir pareiškėjas gali teikti planavimo pasiūlymus dėl jo sprendinių.

Pareiškėjas nesutinka su Inspekcijos priimtu 2025 m. spalio 31 d. Sprendimu ir 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimu ir prašo juos panaikinti bei įpareigoti Inspekciją iš naujo nagrinėti pareiškėjo 2025 m. spalio 1 d. prašymą ir priimti motyvuotą administracinį sprendimą. Pažymėtina, kad Komisija nagrinėja bylą pareiškėjo skunde suformuluotų reikalavimų apimtyje, o pareiškėjo Paaiškinimuose suformuluoti prašymai Komisijai laikomi ne naujais skundo reikalavimais, o prašyme nurodomomis aplinkybėmis, dėl kurių Komisija pasisako šiame sprendime.

Komisija pirmiausia pažymi, kad VAI 14 straipsnyje nustatyta, kad asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą ar kitokį viešojo administravimo subjekto atsakymą į asmens prašymą ar skundą arba veiksmą (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo administracinio sprendimo ar atsakymo įteikimo (paskelbimo) asmeniui šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka dienos ar veiksmo (neveikimo) arba vilkinimo paaiškėjimo asmeniui dienos tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui. Priežiūros įstatymo 32 straipsnyje reglamentuotas Inspekcijos sprendimų, veiksmų ir neveikimo apskundimas: teritorijų planavimo valstybinės priežiūros pareigūnų, statybos valstybinės priežiūros pareigūnų, žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūnų veiksmai, neveikimas, vilkinimas atlikti pagal kompetenciją priskirtus veiksmus, administraciniai sprendimai, priimti ne teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityse, skundžiami VAI nustatyta tvarka (1 dalis); Inspekcijos administracijos padalinių teritorijų planavimo valstybinės priežiūros pareigūnų, statybos valstybinės priežiūros pareigūnų, žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūnų administraciniai sprendimai, priimti teritorijų planavimo, statybos ar žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityse, gali būti skundžiami tų padalinių vadovams, išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai arba teismui (2 dalis); Inspekcijos vadovui, išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai arba teismui gali būti skundžiami šie Inspekcijos administracijos padalinių vadovų administraciniai sprendimai, priimti teritorijų planavimo, statybos ar žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityje: 1) statybos valstybinės priežiūros srityje priimti administraciniai sprendimai dėl naujų ypatingųjų statinių statybos ar ypatingųjų statinių rekonstravimo; 2) statybos valstybinės priežiūros srityje priimti administraciniai sprendimai, susiję su įvykusia arba gresiančia statinio avarija; 3) teritorijų planavimo, statybos ar žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityje priimti administraciniai sprendimai, kai skunde pateikiami įrodymai, kad priimant skundžiamą sprendimą galimai padaryta nusikalstama veika (3 dalis); šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nenurodyti Inspekcijos administraciniai sprendimai, priimti teritorijų planavimo, statybos ar žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityse, gali būti skundžiami išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai arba teismui, jeigu specialiuosiuose įstatymuose nenustatyta kitokia jų apskundimo tvarka (4 dalis).

Nagrinėjamu atveju, pareiškėjo skundas Komisijai pateiktas 2025 m. gruodžio 20 d. el. paštu, užregistruotas Komisijoje 2025 m. gruodžio 22 d. Inspekcija 2025 m. spalio 31 d. Sprendime nurodė, kad šis sprendimas gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui ABTĮ, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo, VAI nustatyta tvarka. Iš pareiškėjo paaiškinimų, išdėstytų prašant atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą dėl 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo, bei byloje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjas, gavęs Inspekcijos 2025 m. spalio 31 d. Sprendimą, 2025 m. lapkričio 18 d. teikė Pretenziją Inspekcijos viršininkui, prašydamas, be kita ko, iš naujo išnagrinėti jo 2025 m. spalio 1 d. prašymą, priimti būtinus sprendimus ir pripažinti 2025 m. spalio 31 d. Sprendimą negaliojančiu. Pareiškėjas paaiškino, kad toks pasirinktas teisių gynimo būdas buvo objektyviai pagrįstas, nes Inspekcijos viršininkas prižiūri įstaigos veiklos teisėtumą, kontroliuoja padalinių vadovų veiksmų atitiktį teisės aktams, atsako už skundų nagrinėjimo kokybę; tai lėmė termino kreiptis į Komisiją praleidimą;

pareiškėjo teigimu, jis pagrįstai tikėjosi, jog ginčas bus išspręstas administracine hierarchine tvarka. Komisijos vertinimu, bylos duomenys patvirtina, kad pareiškėjas nesutikdamas su Inspekcijos 2025 m. spalio 31 d. Sprendimu, veikė operatyviai, aktyviai siekė savo galimai pažeistų teisių gynimo, o Pretenzija Inspekcijos viršininkui buvo pateikta per VAĮ nustatytą terminą. Atsižvelgiant į tai, atsakovės atsiliepimo argumentai, kad pareiškėjas dėl aplaidumo VAĮ 14 straipsnyje numatytu terminu neapskundė šio sprendimo Komisijai ar teismui, nelaikyti pagrįstais. Be to, pažymėtina, kad Inspekcija 2025 m. spalio 31 d. Sprendime Priežiūros įstatymo nuostatų, kuriomis remiantis nurodyta jo apskundimo tvarka teismui ar Komisijai, nenurodė. Taigi, nurodytos aplinkybės rodo, kad pareiškėjo aktyvų siekį ginti galimai pažeistas teises. Aptartų aplinkybių visuma leidžia spręsti, kad pareiškėjas veikė aktyviai, siekė apginti savo teises, kreipdamasis į Inspekcijos viršininką, todėl laikytina, kad terminas dėl 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo apskundimo praleistas dėl svarbios priežasties, o tai sudaro pagrindą atnaujinti skundo padavimo terminą (IAGNTĮ 9 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į tai, Komisija byloje vertins atsakovės 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo ir 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimo teisėtumą.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2025 m. spalio 1 d. prašymu Inspekcijos prašė atlikti neplaninį patikrinimą dėl teritorijų planavimo dokumentų nerengimo ir pateikti privalomąjį nurodymą Vilniaus miesto savivaldybei; savivaldybė nėra parengusi teritorijų planavimo dokumentų pirmajai statybos teritorijai, kuri buvo priskirta Vilniaus miesto gyvenamajai teritorijai Vyriausybės nutarimu Nr. 1030. Pareiškėjas, nesutikdamas su Inspekcijos pateiktu atsakymu – 2025 m. spalio 31 d. Sprendimu, kreipėsi į Inspekcijos viršininką, prašydamas išnagrinėti 2025 m. spalio 1 d. prašymą iš esmės, pripažinti 2025 m. spalio 31 d. Sprendimą negaliojančiu, pradėti neplaninį patikrinimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės neveikimo, įvertinti veiksmų (ar neveikimo) teisėtumą, pateikti savivaldybei privalomąjį nurodymą pašalinti nustatytus pažeidimus, jei jie bus patvirtinti, nustatyti Vilniaus BP teisėtumą. Taigi, kaip matyti iš pareiškėjo suformuluotų prašymų Inspekcijai, nagrinėjamu atveju pareiškėjas iš esmės kreipėsi į Inspekciją, kaip į teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančią instituciją, dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų nerengimo. Pareiškėjas nesutinka su Inspekcijos sprendimais, priimtais atsakant į minėtus pareiškėjo kreipimusis.

Teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą reglamentuota Priežiūros įstatymo antrame skirsnyje. Pagal šio skirsnio 3 straipsnio 1 dalį, teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija; 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą apima: teritorijų planavimo proceso procedūrų ir su teritorijų planavimu susijusių administracinių sprendimų (ir sprendimų, kai nevykdant teritorijų planavimo proceso procedūrų teritorijų planavimo dokumentuose taisomos techninės klaidos, keičiama arba nustatoma žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas) atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą (1 punktas); teritorijų planavimo dokumentų sprendinių atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą (2 punktas); privalomųjų nurodymų pateikti reikalingą informaciją, dokumentus, pašalinti patikrinimų metu nustatytus teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus teikimą (3 punktas); asmenų prašymų, skundų, susijusių su teritorijų planavimo procesu, nagrinėjimą (4 punktas); konsultacijų ir metodinės pagalbos, susijusios su teritorijų planavimo procesu ir administracinių sprendimų priėmimu, teikimą ir kitus prevencinius veiksmus, kuriais siekiama mažinti pažeidimų teritorijų planavimo procese ir priimant su teritorijų planavimu susijusius administracinius sprendimus (ir sprendimus, kai nevykdant teritorijų planavimo proceso procedūrų teritorijų planavimo dokumentuose taisomos techninės klaidos, keičiama arba nustatoma žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas): teisės aktų analizę, informacijos apie teisės aktų taikymą vertinimą ir viešinimą, prevencinius patikrinimus (5 punktas); kitus šiame įstatyme ir kituose teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą reglamentuojančiuose teisės aktuose nurodytus su teritorijų planavimo valstybine priežiūra susijusius Inspekcijos veiksmus (6 punktas). Pagal Priežiūros įstatymo 4 straipsnio 4 dalį, Inspekcija, nustačiusi teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, teikia planavimo organizatoriui privalomąjį nurodymą nevykdyti teritorijų planavimo proceso, iki bus pašalinti nustatyti pažeidimai (1 punktas), teikia viešojo administravimo subjektams, kurių priimti su teritorijų planavimo procesu susiję

administraciniai sprendimai prieštarauja teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams, privalomuosius nurodymus panaikinti arba pakeisti šiuos administracinius sprendimus (2 punktas).

TPĮ apibrėžta, kad teritorijų planavimas – pagal šio ir kitų įstatymų, taip pat jų įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus vykdomas procesas, kuriuo siekiama darnaus teritorijų vystymo ir kuris apima žemės naudojimo prioritetų, aplinkosaugos, visuomenės sveikatos saugos, paveldosaugos ir kitų priemonių nustatymą, gyvenamųjų vietovių, gamybos, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros sistemų kūrimą, sąlygų gyventojų užimtumui reguliuoti ir veiklai plėtoti sudarymą, visuomenės ir privačių interesų suderinimą (2 straipsnio 26 dalis). Teritorijų planavimas, savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas – savarankiškoji (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirta)) savivaldybių funkcija (VSI 6 straipsnio 19 punktas). Savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius, išskyrus TPĮ 6 straipsnio 1 dalyje nurodytus teritorijų planavimo dokumentus ir atvejus, kai kiti įstatymai nustato kitus specialiojo teritorijų planavimo organizatorius (TPĮ 6 straipsnio 2 dalis). Fiziniai asmenys, juridiniai asmenys ar jų padaliniai, kitos organizacijos ar jų padaliniai turi planavimo iniciatyvos teisę ir gali Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis tik savo valia ir sprendimu teikti savivaldybei ar kitų įstatymų nustatytiems specialiojo teritorijų planavimo organizatoriams pasiūlymus dėl vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimo, keitimo ar koregavimo ir (ar) finansavimo, TPĮ įstatymo 28 straipsnio 7 dalyje nurodytais atvejais – dėl savivaldybės lygmens bendrojo plano koregavimo. <...> (TPĮ 6 straipsnio 3 dalis).

Iš nurodytų VSI ir TPĮ nuostatų matyti, kad teritorijų planavimas yra savivaldybėms priskirtina veikla. Pagal Priežiūros įstatymą Inspekcijos kompetencija teritorijų planavimo valstybinės priežiūros vykdyje apima teritorijų planavimo proceso procedūrų ir su teritorijų planavimu susijusių administracinių sprendimų tikrinimą, teritorijų planavimo dokumentų sprendinių atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą ir kt. Inspekcija dėl tokios savivaldybės veiklos, kaip nurodo pareiškėjas (dėl Vilniaus miesto savivaldybės neveikimo ir teritorijų planavimo dokumentų nerengimo), kompetencijos įpareigoti savivaldybę atlikti planavimą, kaip kad pageidauja pareiškėjas, neturi. Vadovaujantis Priežiūros įstatymo nuostatomis, skundžiamame 2025 m. spalio 31 d. Sprendime Inspekcija pagrįstai nurodė, jog, atsižvelgus į tai, kad nėra skundžiamas konkretus teritorijų planavimo dokumento rengimo procesas ar konkretus priimtas administracinis sprendimas, ji neturi pagrindo inicijuoti patikrinimo. Taipogi 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendime Inspekcija pažymėjo, jog ji nėra įgaliota tikrinti kaip savivaldybės vykdo Vyriausybės nutarimus, nėra skundžiamas su teritorijų planavimu susijęs administracinis sprendimas, todėl Inspekcija neturi teisinio pagrindo inicijuoti pareiškėjo prašomą patikrinimą. Ši Inspekcijos pozicija, t. y. kad Inspekcijos kompetencijai priskirtas tik teritorijų planavimo proceso procedūrų ir su teritorijų planavimu susijusių administracinių sprendimų tikrinimas, o ne teritorijų planavimo dokumentų nerengimo vertinimas, laikytina pagrįsta ir atitinka pirmiau šiame sprendime nurodytą teisinį reguliavimą, įtvirtintą Priežiūros įstatyme. Kartu pažymėtina, kad pagal VAI, administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei (VAI 2 straipsnio 5 dalis); tai, kas turi būti nurodyta administraciniame sprendime, reglamentuota VAI 10 straipsnio 5 dalyje. Atsižvelgiant į VAI pateiktą administracinio sprendimo apibrėžimą, nelaikytini pagrįstais pareiškėjo skundo argumentai, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracinis neveikimas turi būti vertinamas kaip administracinis sprendimas.

Pareiškėjas skunde argumentuoja, kad Inspekcijos sprendimuose nevertinami nurodyti Vyriausybės nutarimai bei kad Inspekcija privalo saugoti viešąjį interesą. Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas kreipėsi į Inspekciją atlikti neplaninį patikrinimą dėl teritorijų planavimo dokumentų nerengimo ir privalomojo nurodymo pateikimo ir, bylos duomenimis, Inspekcija sprendimuose paaiškino savo kompetenciją teritorijų planavimo valstybinės priežiūros srityje. Minėta, kad pagal Priežiūros įstatymo nuostatas, Inspekcija kompetencijos įpareigoti savivaldybę atlikti teritorijų planavimą pagal pareiškėjo pageidavimus, neturi. Taigi, minėti

pareiškėjo skundo argumentai nesudaro pagrindo kitaip vertinti ginčo situaciją ir Inspekcijos kompetenciją bei panaikinti ginčijamus Inspekcijos sprendimus.

Pareiškėjo teigimu, jis Inspekcijos sprendimais yra paliekamas situacijoje, kai valstybėje nėra institucijos, kuri tikrintų teritorijų planavimo neveikimą ir nėra galimybės apginti teisę administracine tvarka; susidarė institucinis kompetencijos vakuumas. Komisija dėl šių pareiškėjo argumentų pažymi, kad Inspekcija 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendime pareiškėją informavo apie tai, kad pradėtas rengti Vilniaus bendrojo plano koregavimas, šiuo metu Vilniaus bendrojo plano korektūros rengimo procesas yra perengiamajame etape ir pareiškėjas gali teikti planavimo pasiūlymus dėl sprendinių. Pagal TPĮ 37 straipsnį, pasiūlymai dėl teritorijų planavimo dokumentų planavimo organizatoriui teikiami raštu ar TPDRIS per visą teritorijų planavimo dokumentų rengimo laikotarpį iki viešo svarstymo ar susipažinimo su parengtais valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentais pabaigos (pasiūlymus galima teikti ir žodžiu), išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą pakartotinį viešą svarstymą ar pakartotinį susipažinimą su parengtais valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentais. Pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų pateikusiems asmenims planavimo organizatorius motyvuotai atsako raštu arba TPDRIS, jeigu pasiūlymai buvo pateikti šioje sistemoje. Planavimo organizatoriaus atsakymas per 10 darbo dienų nuo atsakymo gavimo dienos gali būti apskustas atitinkamai teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai (1, 2 dalys). Atsižvelgiant į šias TPĮ nuostatas, pareiškėjas turi teisę dalyvauti teritorijų planavimo procese dėl Vilniaus bendrojo plano koregavimo bei atitinkamai teikti planavimo pasiūlymus.

Pareiškėjas pažymėjo, kad atsakovė nurodo galimus kitus subjektus (Vyriausybės atstovus, Seimo kontrolierius), tačiau VTPSI atsakymas pareiškėjui buvo pateiktas formaliai, neužtikrinant efektyvios administracinės gynybos ir aiškaus procedūrinio nukreipimo. Komisija nesutinka, kad pareiškėjui Inspekcijos atsakymai buvo pateikti formaliai. Šiuo atveju, kaip matyti, iš 2025 m. spalio 31 d. Sprendimo, atsakovė informavo pareiškėją, kad vadovaujantis VSI 70 straipsnio 2 dalimi, gyventojų skundus dėl savivaldybės pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo tiria Seimo kontrolieriai, be to, 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendime informavo, kad vadovaujantis VSI 70 straipsnio 1 dalimi, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka prižiūri Vyriausybės atstovai. Taigi, pareiškėjui buvo pateikta informacija apie teisinį reglamentavimą dėl savivaldybių veiklos priežiūros. Apsispręsti ir pasirinkti savo teisių gynybos būdą ir apimtį turi pats pareiškėjas.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, Komisijos vertinimu, Inspekcija savo kompetencijos ribose išnagrinėjo pareiškėjo 2025 m. spalio 1 d. prašymą (atlikti neplaninį patikrinimą dėl teritorijų planavimo dokumentų nerengimo ir pateikti privalomąjį nurodymą Vilniaus miesto savivaldybei) ir Pretenziją ir pateikė pareiškėjui jo kreipimusi turinį atitinkančius ir motyvuotus atsakymus – 2025 m. spalio 31 d. Sprendimą ir 2025 m. gruodžio 19 d. Sprendimą, kuriuos panaikinti pareiškėjo skunde nurodytais argumentais nėra pagrindo. Netenkinus pareiškėjo skundo reikalavimų dėl skundžiamų sprendimų panaikinimo, netenkinami ir išvestiniai reikalavimai – įpareigoti atsakovę iš naujo nagrinėti pareiškėjo 2025 m. spalio 1 d. prašymą iš esmės, įvertinant Vilniaus miesto savivaldybės neveikimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų Nr. 616, Nr. 1030 ir 2025 m. balandžio 9 d. nutarimo vykdymą, viešojo intereso pažeidimo aplinkybes bei įpareigoti priimti motyvuotą administracinį sprendimą, neapsiribojant kompetencijos neigimu. Pareiškėjo skundas atmetamas kaip nepagrįstas visa apimtimi.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo (duomenys neskelbtini) skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė